

Kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2017/2018

**WILHELM
HAGLUNDS
GYMNASIUM**

Rektors förord

Detta är Wilhelm Haglund gymnasiums (WHG:s) åttonde kvalitetsredovisning. Den här rapporten beskriver utvecklingen på WHG under läsåret 2017/2018. Huvudsyftet med kvalitetsredovisningen är att främja kvalitetsutveckling och informera om skolans aktiviteter och utveckling ur olika perspektiv. Redovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder som vidtas för att förbättra målpuppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen ingår som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den är ett hjälpmedel för att analysera och förbättra verksamheten, så att målen förverkligas i ökad utsträckning. I denna redovisning presenteras det övergripande kvalitetsarbete som pågår inom verksamheten.

Wilhelm Haglunds gymnasium bedriver det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Skolan startades 2007 av Sandvik och ägs idag av både Sandvik och Östhammars kommun. Ägarfördelningen är 91 % Sandvik och 9 % Östhammars kommun. Skolan är resultatet av ett unikt samarbete mellan näringsliv och kommun, där utbildningen har skapats i nära samarbete med näringslivet för att motsvara industrins framtida behov. Vår utbildning har utformats för att passa både praktiker och teoretiker, vilket ger våra elever stora möjligheter att läsa utökade kurser. Målet med WHG är att vara ledande i lärande och utveckling av industriella tekniska utbildningar på gymnasial nivå i Sverige. Vi har mycket höga ambitioner och vill ge våra elever de bästa möjligheter för vidare studier eller chans till direkt anställning efter gymnasiet. Det som är utmärkande för vår skola är möjligheten att utöka upp till 3400 poäng. Under det senaste läsåret utökade 58 % av eleverna i avgångsklassen WH15 så att de fick grundläggande högskolebehörighet, en mycket hög siffra för det industritekniska programmet sett till rikets jämförelsetal. 42 % av dessa elever läste 3400 poäng eller mer.

På vår skola jobbar vi mycket med att motverka mobbning och stärka elevernas känsla av trygghet och trivsel i skolan. Eleverna medverkar i utformningen av utvärderingsstudier och är också delaktiga i skolans cirkulära likabehandlingsarbete.

Trygghetsundersökningen vi genomför är en del av detta och den får genomgående goda resultat. En bidragande orsak kan vara att det är en liten skola med en familjär och ombonad miljö. Elevernas förmåga till ansvarstagande och självständighet, det vi kallar självledarskap, är en viktig del av skolans pedagogiska arbete som både ledning och personal, tillsammans och individuellt, medvetet väver in i den dagliga verksamheten.

Våra examensresultat ligger högre än riksgenomsnittet och det finns säkert många faktorer som påverkar. Tryggheten och gemenskapen är en, men det finns andra saker som gör att eleverna är extra bra rustade för yrkesliv eller fortsatta studier. Ett målmedvetet och långsiktigt arbete har resulterat i en ökad närvaro under flera år, där ett exempel är en rutin där eleverna tar kontakt med mentorerna per telefon när de är sjuka. Lärarnas roll som förste linjens chef och deras arbete med att utveckla elevernas självledarskap, det vill säga att ta mer ansvar för sina studier och sin utveckling, har också bidragit till bättre resultat. Lärarna lägger stort fokus på att individanpassa för våra

elever och ger kontinuerligt stöd. De finns tillgängliga under hela arbetsdagen, liksom den administrativa personalen. Vi förvissas om att eleverna ges förmågan att nå goda resultat utifrån sin egen förmåga, att lyfta deras starka sidor och jobba med de svagare.

De ämnesöverskridande hållbarhetsprojekten som vi började arbeta med under förra läsåret har gjort ett visst avtryck. Eleverna har byggt en utställning och kommer att göra egna bloggar. Jag tycker mig se att eleverna har anammat en mer medveten syn på hållbar utveckling. De har också fått utöva ett visst inflytande över hur projekten bedrivs. De ämnesöverskridande hållbarhetsprojekten går helt i linje med våra prioriterade utvecklingsområden: hållbarhet, självledarskap och ämnesintegration.

Vidare vill vi passa på att tacka alla elever, föräldrar, personal och styrelse som hjälpt till att göra denna kvalitetsredovisning möjlig genom att svara på enkäter och komma med kommentarer.

Lena Marklund, rektor

Innehållsförteckning

Kontakter.....	4
Styrelse och ledning	5
Sammanfattning.....	6
Om Wilhelm Haglunds gymnasium.....	7
Samarbete med företagen.....	8
Vår verksamhet	8
Hållbar utveckling.....	8
Vårt kvalitetsarbete	9
Elever	10
Hur attraktiva är våra elever?	11
Möt två av våra tidigare elever.....	11
Personal.....	13
Verkstadslokaler.....	13
Arbetsmiljö och säkerhet.....	14
Arbetsplatsförlagt lärande (APL).....	15
Gymnasiearbete.....	16
Internationella utbyten.....	16
Ung Företagsamhet (UF).....	17
Elevhälsa	18
Likabehandlingsplan.....	19
SYV – studie- och yrkesvägledning.....	19
Elevnärvaro	19
Elevrådets berättelse	21
Kunskapsresultat	22
Analys av kunskapsresultat	23
Nationella prov och utfall slutbetyg.....	26
Analys av nationella prov och utfall betyg.....	26
Betygsfördelning.....	27
Analys av betygsfördelning.....	28
Elevernas kursutvärderingar.....	31
Analys av kursutvärderingarna	31
Det pedagogiska arbetet.....	32
Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2017-2018.....	34
Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium	36

Kontakter

VD

Anu Lindahl, 026-262813, mobil 070-24 60 855
anu.lindahl@sandvik.com

Rektor

Lena Marklund, 0173-850 61, mobil 076-13 50 707
lena.marklund@sandvik.com

Kvalitetsredovisning

Kristina Samba, 0173- 851 50
kristina.samba@sandvik.com

Dan Almcrantz, 0173- 850 69
dan.almcrantz@sandvik.com

Skoladministratör

Susanne Engman, 0173- 850 64
susanne.engman@sandvik.com

Postadress/ Besöksadress

Gimo Utbildnings AB
Gymnasievägen 2
747 40 Gimo

E-postadress:

whgy@edu.sandvik.com

Styrelse och ledning

Styrelseledamöter Gimo Utbildnings AB och Gimo Verkstadsteknik AB

Namn	Företag/Organisation
Joakim Fagerudd, Site Manager	Sandvik Coromant
Per Sjöqvist, Manager Finance and Business Control	Sandvik Coromant
Anna Hedebrant, Vice President HR	Sandvik Coromant
Johan Mildner, Vice President HR	Sandvik Group Functions
Carina Elofsson Mumford, HR Manager	Sandvik Coromant
Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd	Östhammars kommun
Lennart Owenius, Kommunalråd, BUN	Östhammars kommun

Suppleanter

Madelene Engman, Produktionsteknisk Chef Tools	Sandvik Coromant Gimo
David Gustafsson, Produktionsledare Inserts	Sandvik Coromant Gimo
Roger Lamell, BUN	Östhammars kommun
Lisa Landberg, Kommunfullmäktige	Östhammars kommun

Ledning

Anu Lindahl, VD anu.lindahl@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB
Lena Marklund, Rektor lana.marklund@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB

Sammanfattning

En viktig anledning till att många av våra elever vill gå på just Wilhelm Haglunds gymnasium, handlar om att de vill arbeta inom ett teknikföretag efter examen, företrädesvis på Sandvik Coromant i Gimo. De senaste årens stora efterfrågan inom industrin på just den kompetens som vår skola utbildar för, visar att de har valt rätt utbildning. För andra året i rad erbjöds samtliga avgångselever från vår skola sommarjobb eller tolv månaders-förordnanden på Sandvik Coromant i Gimo och många tog chansen till det jobb de haft som mål under sina tre år av teknisk utbildning.

Av de 19 eleverna i WH15 som tog studenten 2018, arbetar idag 68% på Sandvik Coromant i Gimo. 21% studerar på högskolan eller universitetet och 11% är sysselsatta av andra aktiviteter, som exempelvis militärtjänstgöring. Siffrorna visar tydligt att eleverna är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar, att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare och att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier.

En betydelsefull del av förberedelserna för yrkeslivet sker när eleverna är på APL (arbetsplatsförlagt lärande). WHG-eleverna gör sin APL på Sandvik Coromant i Gimo, på något av Sandviks företag utomlands, samt på något av teknikföretagen i regionen. När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik 2017/2018 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,53 på en tio-gradig skala, en ökning från 2017 med 1,3%. Två områden får sedan några år sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden och informationen från skolan innan man går ut på APL. Som helhet var eleverna alltså mer nöjda med sin APL det senaste läsåret än tidigare, men sysselsättningen och förhandsinformationen utgör fortfarande två förbättringsområden.

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium stämmer väl överens med rikets. 56% av betygen som sattes på Wilhelm Haglunds gymnasium var F, E eller D. Motsvarande siffra för riket är 53%. C, B eller A utgjorde 44% av de satta betygen på WHG, medan samma siffra för riket är 47%. Den största skillnaden om man ser till enskilda betyg är att antalet A:n utgjorde 13% av betygen i riket, men bara åtta procent av betygen på WHG.

Siffrorna för närvaron bland eleverna från 2014 och framåt visar på en tydlig, positiv trend: 2014 låg närvaronivån på 85%, 2015/2016 hade den ökat till 87,2% och siffrorna för läsåret 2016/2017 visade en nivå på 89,7%. Glädjande nog hade närvaron stigit ännu mer läsåret 2017/2018 – till 90,4%! En av förklaringarna till den tydligt ökade närvaron kan vara den regel som infördes på skolan under höstterminen 2016. Regeln innebär att det är obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor. Förhoppningen var att en personlig kontakt med mentorn skulle minska risken för skolk, alltså minska den ogiltiga frånvaron.

Under läsåret genomfördes en intervjuundersökning med skolans samtliga elever, där de fick svara på frågor som handlade om hur de hört talas om Wilhelm Haglunds gymnasium, vad

som gjorde att de till slut valde skolan, vad de gillar mest med skolan och vad som skulle kunna bli bättre. Det visade sig att en överväldigande majoritet hade blivit tipsade om skolan genom kompisar och släktingar och att teknikintresse, bredden på utbildningen med många valmöjligheter samt förmåner som sommarjobb, praktik, utlands-APL och extra pengar var faktorer som avgjorde när de skulle välja. Vidare är de kunniga, engagerade, roliga, duktiga och hjälpsamma lärarna det de gillar mest på skolan, medan schemat är det de flesta önskar ska bli bättre. Elevernas bästa argument för att välja Wilhelm Haglunds gymnasium är att vi erbjuder en bred utbildning som ger möjlighet att både jobba och studera vidare.

Om Wilhelm Haglunds gymnasium

Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG) startade hösten 2007 och drivs som ett bolag – Gimo Utbildnings AB (GUAB). Gimo Utbildnings AB ägs till 91% av Sandvik AB och till 9% av Östhammars kommun.

Skolan leds ytterst av en styrelse bestående av representanter för Sandvik AB och Östhammars kommun. Under styrelsen finns en ledningsgrupp bestående av VD, rektor för gymnasieskolan, biträdande rektor, skoladministratör samt chefen för uppdragsutbildningen. Det finns två samordnare, en för verkstadsinstitutionen och en för den teoretiska institutionen, samt en förstelärare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet. Ledningsgruppen har övergripande ansvar för hela utbildningsbolaget. Gymnasiets lärare är indelade i mentorsteam med ansvar för varsin årskurs. De är också organiserade i institutioner utifrån ämnestillhörighet, där varje institution ansvarar för ekonomi, inköp, kursplanering och ämnets utveckling.

WHG erbjuder det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik, vilket omfattar 2 500 poäng. Ett viktigt mål med utbildningen på Wilhelm Haglunds gymnasium är att både locka praktiker och teoretiker. Ett sätt, som är mycket populärt bland både elever och deras föräldrar, är möjligheten att läsa utökade kurser ändå upp till 3 400 poäng, vilket i praktiken motsvarar Teknikprogrammet. Eleverna ges möjligheten till utökning dels för att kunna få en god yrkesutbildning, dels för att kunna läsa behörighetsgivande kurser för till exempel civilingenjörsutbildningar på universitet och högskola.

Under det senaste läsåret utökade 58 % av eleverna i avgångsklassen WH15 så att de fick grundläggande högskolebehörighet, en mycket hög siffra för det industritekniska programmet sett till rikets jämförelsetal. 42 % av dessa elever läste 3400 poäng eller mer. Alla elever i WH15 utökade och i genomsnitt hade WHG-studenterna som tog examen under våren 2018 läst 3 250 poäng. Om man jämför med riket, så ligger nivån för uppnådd grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogrammen på 35%, en låg siffra jämfört med vårt resultat. Man bör dock beakta att våra siffror endast bygger på en klass med 19 elever, en klass som dessutom utmärkt sig som studiemotiverad och som fått goda resultat.

Samarbete med företagen

Sedan 2015 är Wilhelm Haglunds gymnasium certifierat av Teknikcollege Uppland enligt kriterierna för nivån ”utmärkt”. Teknikcollege är en sammanslutning av kommuner, utbildningsanordnare och företag som samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar i Sverige. Certifieringen är ett slags kvalitetsstämpel som garanterar att skolan och utbildningen håller en hög standard och att våra elever blir tillräckligt bra utbildade för att vara attraktiva för teknikföretagen i regionen och riket. Medlemskapet i Teknikcollege Uppland innebär också att skolan har nära och aktiva kontakter med de viktigaste teknikföretagen i regionen, något som gynnar våra elevers möjligheter till praktik och arbete. De företag som ingår i WHG:s lokala styrgrupp är PiezoMotor, ESSDE, Österby gjuteri, Atlas Copco och Sandvik AB. Årskurs 1 åker varje år på en bussresa för att besöka alla företag som ingår i WHG:s styrgrupp.

Vår verksamhet

Wilhelm Haglunds gymnasium erbjuder eleverna en modern och högkvalitativ industriteknisk utbildning som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden. Skolan ska fungera som en långsiktig rekryteringsbas åt Sandvik AB och andra teknikföretag i regionen och arbeta för att öka intresset för tekniska yrken både lokalt och regionalt.

Utbildningen ska också erbjuda eleverna behörighet till högre utbildning och främja att eleverna efter avslutade studier, både gymnasiala och högre utbildningar, väljer att arbeta på Sandvik eller andra tekniska företag i regionen. Wilhelm Haglunds gymnasium ska även arbeta för att främja mångfald ur alla perspektiv och locka fler att välja tekniska yrken.

Hållbar utveckling

I mars 2018 tilldelades Wilhelm Haglunds gymnasium utmärkelsen Skola för Hållbar utveckling för framgångsrikt arbete med lärande för hållbar utveckling. Det är en utmärkelse för skolor som jobbar med frågor som rör hållbar utveckling. Det handlar om att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor, att göra barn och ungdomar delaktiga i läroprocessen och förbereda dem för framtiden. Några av de mål som vår skola ska uppfylla för att få utmärkelsen är att öka elevernas inflytande och utveckla deras självledarskap, jobba ämnesöverskridande inom hållbar utveckling och arbeta forskningsanknutet med pedagogisk utveckling.

Begreppet hållbar utveckling och FN:s globala mål är en viktig del av undervisningen på Wilhelm Haglunds gymnasium, då skolan vill att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling.

Hösten 2017 genomfördes ett första större projekt på temat hållbar utveckling där utgångspunkten var gårdagens och framtidens kök, en plats som är viktig för alla människor och där teknik och hållbar utveckling spelar en framträdande roll, bland annat vad gäller hushållsmaskiner, vad vi äter och hur vi tar hand om våra sopor. Läsåret 2018/2019 är två större projekt på temat hållbar utveckling inplanerade, ett under höstterminen och ett under vårterminen.

Vårt kvalitetsarbete

De övergripande målen för Wilhelm Haglunds gymnasium och Gimo Utbildnings AB sätts av styrelsen. Rektor ansvarar för det pedagogiska arbetet på skolan, samt leder arbetet med att utvärdera verksamheten.

Kvalitetsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att systematiskt och metodiskt tydliggöra vad vi gör, varför och vart det leder. Vi mäter hur väl våra gymnasieelever lyckas med utbildningen, till exempel genom att jämföra avgångselevernas betyg med övriga rikets och närliggande gymnasieskolor, samt hur resultaten ser ut över tid. Vi jämför dem som läser yrkesinriktning med dem som läser högskoleförberedande, vi undersöker andelen som når examen och kopplingen mellan nationella prov och betyg och bevakar närvarofrekvensen hos eleverna år efter år.

Hur elever, vårdnadshavare och personal upplever vår verksamhet är en viktig fråga som vi undersöker med hjälp av årliga enkäter och intervjuer till respektive grupp. Enkäterna och intervjuerna rör områden som inflytande, undervisning och inläring, arbetsmiljö, trivsel, säkerhet och företagsanknytning. Skolans styrelse genomför kontinuerligt intervjuer med elever, vårdnadshavare och personal. Eleverna får också chansen att berätta vad de tycker genom elevrådet, som har en egen årsberättelse i kvalitetsrapporten.

I kursutvärderingarna får eleverna bland annat möjlighet att bedöma kvaliteten på undervisningen, lärarnas förmåga att förklara och stötta, innehåll och arbetsformer och lärarnas förmåga att behandla eleverna likvärdigt. De får också uttala sig om den egna arbetsinsatsen. Resultaten av kursutvärderingarna analyseras individuellt av respektive lärare, diskuteras gemensamt av kollegiet och ledningen och återkopplas till eleverna som får chansen att reagera och utveckla sina svar.

Ett utvecklingsarbete för att öka måluppfyllelse, förbättra undervisning och kunskapsresultat, närvaro och attityder hos eleverna pågår. Försteläraren leder arbetet med att utveckla det kollegiala lärandet på skolan, bland annat genom systematiska auskultationer, formativ bedömning, ämnesdiskussioner och diskussioner om vetenskaplig forskning kring pedagogik och inläring och vilken praktisk nytta vi kan ha av de vetenskapliga resultaten i vårt dagliga arbete. Ett område som också kan utvecklas är kollegiets utbyte och samarbete med andra skolor.

Elever

Klass	Kön				Totalt antal	TES
	Flickor		Pojkar			
	Antal	Andel	Antal	Andel		
WH15	2	10%	17	90%	19	2
WH16	1	4%	25	96%	26	2
WH17	3	12,5%	22	87,5%	25	0

Det totala antalet elever på WHG under hösten 2017 var 70 stycken, varav sex flickor. Den procentuella fördelningen mellan flickor och pojkar var 8,5% flickor och 91,5% pojkar. Under höstterminen 2017 var antalet vuxenstuderande (TES - Teknikerskolan) fyra stycken. Majoriteten av eleverna på skolan kommer från Östhammars kommun, cirka 95%. Vi har också elever från Uppsala och Sandviken.

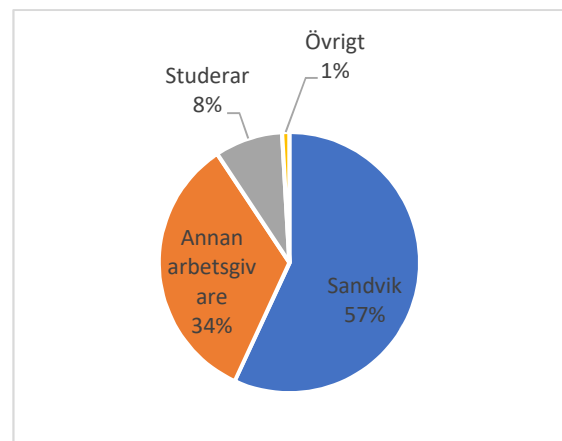
Klass	Paket 1		Paket 2	
	Antal	Andel	Antal	Andel
WH15	9	47%	10	53%
WH16	14	54%	12	46%
WH17	11	44%	14	56%

Från årskurs ett har eleverna möjlighet att välja mellan två inriktningar. De kan antingen läsa det yrkesförberedande spåret, kallat paket 1, eller det studieförberedande, paket 2. Hur många som väljer det ena eller andra paketet varierar från år till år, men generellt kan man säga att eleverna fördelar sig ganska jämt mellan inriktningarna. I WH15 läste 47% yrkesförberedande och 53% studieförberedande. I WH16 var fördelningen 58% på yrkesförberedande inriktning och 42% på studieförberedande och i WH17 läste 44% av eleverna yrkesförberedande och 56% studieförberedande.

Ett medvetet arbete för att öka intresset för teknik bland ungdomar och för att öka andelen flickor på skolan pågår sedan flera år tillbaka. I det arbetet ingår bland annat samarbete med grundskolor där eleverna besöker skolan under en hel dag och får bekanta sig med verkstaden, samt arrangemang på sommarlovet som riktar sig till elever på högstadiet, "Teknik för alla". På senare år har barn- och utbildningsförvaltningen i Östhammar anordnat en så kallad "sambhällsvecka" då elever i årskurs åtta får besöka kommunens företag, myndigheter och gymnasieskolor, ett evenemang som WHG självklart är en del av. I vår marknadsföring lyfter vi också fram tjejer och understryker den breda kompetens och de stora möjligheter till eftergymnasiala studier som utbildningen innebär.

Hur attraktiva är våra elever?

Vår förmåga att ge eleverna utbildning som matchar industrins behov syns mycket tydligt genom andelen elever som arbetar på Sandvik Coromant eller andra industriföretag. Den första oktober 2018 hade 226 elever tagit examen vid WHG. 57 % av dem arbetar idag på Sandvik, 8% studerar vidare, 34 % jobbar för en annan arbetsgivare eller gör militärtjänstgöring och 1 % gör något annat, till exempel reser eller söker jobb. Siffrorna är baserade på samtliga elever som tagit examen på Wilhelm Haglunds gymnasium sedan 2010 då den första kullen tog studenten.

Av de 19 eleverna i WH15, klassen som tog studenten vårterminen 2018, arbetar idag drygt 68% på Sandvik Coromant i Gimo. 21% studerar på högskolan eller universitetet och cirka 11% är upptagna av andra aktiviteter, som exempelvis militärtjänstgöring. Uppmärksammas bör också att **för andra året i rad** erbjöds samtliga avgångselever från Wilhelm Haglunds sommarjobb eller tolv månadersförordnanden på Sandvik Coromant i Gimo.

Under 2017 togs ett ägardirektiv fram, med avsikt att tydliggöra förväntningarna från ägarna. Ägardirektivet har, tillsammans med övriga styrdokument som Skollagen och Läroplan för gymnasieskolan, lett till ett tydligare målarbete. Fokus har varit att få en mer precis och kvalificerad bild av vilka förmågor en framtida CNC-operatör behöver för att matcha industriföretagens utveckling. I Programrådet pågår ett arbete för att utveckla elevernas anställningsbarhet ytterligare och säkra att elevernas kompetens matchar de behov som industriföretagen kommer att ha i framtiden.

Statistiken från 2010 fram till i år visar alltså tydligt att våra elever, när de tagit examen, är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar och att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare. Siffrorna visar också att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier, som exempelvis utbildningar till civilingenjör, maskiningenjör, förskollärare, HR-generalist och revisor.

Möt två av våra tidigare elever

Jennifer Simonsson är 25 år och utbildad civilingenjör. Hon gick på Wilhelm Haglunds gymnasium åren 2008 – 2011.

”Ända sedan jag var liten har jag haft ett stort intresse för teknik och när det väl var dags för mig att söka gymnasium så kändes det givet att det skulle vara något tekniskt. Wilhelm Haglunds gymnasium var då nystartat och jag hörde massor om skolan: att den var annorlunda och spännande, där man fick möjlighet att kombinera praktiska och

studieförberedande kurser. Det lät väldigt bra tyckte jag och sökte dit. Att jag valde just WHG är jag idag väldigt glad för!

När jag tog studenten 2011 flyttade jag till Eskilstuna för att plugga till civilingenjör inom produkt- och processutveckling på Mälardalens högskola. Det var nog inte förrän då som jag verkligen uppskattade allt det praktiska jag fått göra på gymnasiet, både i skolan och på Sandvik. Det gav mig en förståelse för hur det kan se ut och fungera i verkligheten, vilket jag sedan kunde koppla till väldigt mycket av det jag läste om på högskolan. Att jag dessutom fick möjlighet att komma tillbaka till Sandvik för att sommarjobba varje år var guld värt. Det gav mig inte bara extra pengar, utan även erfarenhet och ett kontaktnät som helt klart gett mig ett försprång ut i arbetslivet.

Efter min civilingenjörsexamen började jag jobba som konsult med uppdrag på ABB i Ludvika. Jag jobbade då som konstruktör, men insåg ganska snabbt att det inte riktigt var min grej och jag sökte mig därför till Sandvik. Där jobbar jag idag som produktionsingenjör och trivs superbra!”

Sara Almgren gick i klassen WH08 och tog studenten 2011. Hon pluggade till civilingenjör i Linköping.

”Sedan januari bor jag i Stockholm och jobbar som managementkonsult på företaget Centigo. När jag hade gått ut WHG flyttade jag till Linköping och pluggade till civilingenjör i Industriell ekonomi på universitetet där. Under utbildningen hann jag med en utbytestermi i Malaysia också.

Efter min civilingenjörsexamen tog jag en ”livspaus” där jag fokuserade på att resa och ”peppa igång” inför mina kommande år i arbetslivet. Mina framtidsplaner går främst ut på att lyckas bli en bra projektledare som kan hantera stora och komplexa projekt”.

Personal

På skolan fanns under läsåret 2017/2018 10,4 pedagogiska heltidstjänster (det totala antal lärare som undervisar på skolan omräknat till heltidstjänster). Det innebar 6,8 elever per heltidstjänst. För Östhammars kommun var den siffran 7,0 och riksgenomsnittet visade 11,7 elever per heltidstjänst.

Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen motsvarade 5,9 heltidstjänster på skolan, vilket utgjorde 57 % av skolans lärare. I kommunen låg motsvarande siffra på 72% och i riket 78,4%. Wilhelm Haglunds gymnasium visar högre siffror än läsåret 2015/2016, vilket beror på att en av lärarna med pedagogisk högskoleexamen kom tillbaka från föräldraledighet. En permanent orsak till att skolan i jämförelse ligger något lägre än kommunen och riket, är att en mindre andel av våra verkstadslärare är högskoleutbildade. I förordningen görs dock undantag för kravet på behörighet hos just yrkeslärare. En annan förklaring är att skolan är liten och kollegiet likaså. Varje lärares behörighet eller icke-behörighet får då mycket stor procentuell inverkan på det sammanlagda resultatet.

Att lyckas rekrytera yrkeslärare, vare sig de är legitimerade eller inte, är ett problem som alla yrkesutbildningar i Sverige kämpar med idag. Bristen på lärare är mycket stor i alla kategorier av yrken och jobbet ligger alltid högt på de listor som bedömer vilka yrken som har bäst framtidsutsikter. Även Wilhelm Haglunds gymnasium märker av problemet med rekrytering av kunniga medarbetare med rätt kompetens när vi letar efter lärare som kan undervisa i verkstadsämnen.

Under läsåret 2017/2018 fanns även följande funktioner på skolan: vd, rektor, biträdande rektor, skoladministratör och en skolsköterska som även fungerar som kurator. Eleverna på WHG har också tillgång till studievägledare, specialpedagog, bibliotekarie, skolläkare, skolpsykolog, företagshälsovård på Sandvik, arbetslivsintegratör, kurator, präst och IT-support.

Verkstadslokaler

Wilhelm Haglunds gymnasium stod färdigt år 2007 och lokalerna upplevs fortfarande som relativt nya och välbehållna. Verkstadslokalerna, där en stor del av den viktiga praktiska utbildningen äger rum, är stora, ljusa och rymliga, nyligen renoverade med nylagt golv och ny väggplåt. Bullernivån är förhållandevis låg och luften är ren och fri från föroreningar.

I verkstaden finns tre CNC-svarvar, varav två med roterande verktyg. Skolan har också köpt in tre treaxliga CNC-fräsar. Tack vare de moderna maskinerna får eleverna bekanta sig med de två största ISO-styrsystemen som finns på marknaden, vilket ger dem en bred kompetens och god förberedelse för praktik och arbete. Med hjälp av fyra supportsvarvar av en något äldre modell kan lärarna undervisa eleverna i den skärande bearbetningens grunder och bygga upp en genuin känsla för hur det är att arbeta i metall. I verkstaden finns också ett rum för automation med två ABB-robotar, samt annan styrteknisk utrustning.

Arbetsmiljö och säkerhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska motverka varje form av kränkande särbehandling och genom sina grundläggande värderingar, sin organisation och sina arbetssätt säkerställa varje individs möjlighet att påverka sin situation, samt stimulera ett öppet och fritt utbyte av tankar, åsikter och erfarenheter i lärandeprocessen. Om signaler framkommer om att så inte är fallet, ska åtgärder snarast vidtas för att åtgärda detta. Målet är även att eleverna på WHG ska trivas och vilja rekommendera vår skola till elever på grundskolan. Vidare ska vårdnadshavare uppleva skolan som så bra, att de vill rekommendera den till andra föräldrar.

En bra arbetsmiljö innebär också att ingen ska behöva råka ut för en olycka eller bli sjuk. För att kunna vara med och ta ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet introduceras eleverna i ett tidigt skede av utbildningen till risker och regelverk. På skolan finns en skyddskommitté bestående av sju ledamöter inklusive tre elevskyddsombud som sammanträder fyra gånger per år. Två arbetsmiljöronder hålls per termin. Åtgärder ska utföras i enlighet med vad som framkommer vid arbetsmiljöronden. Några av de områden som WHG arbetat med är att utbilda elevskyddsombud, integrera arbetsmiljöarbetet i undervisningen och föra statistik över sjukfrånvaro hos anställda.

ÅR	TILLBUD	OLYCKSFALL	RISK-OBSERVATIONER	FÄRD-OLYCKSFALL
2013	15	2		
2014	10	1		
2015	8	2	6	2
2016	6	5	3	1
2017/2018	1	5	13	1

De flesta tillbud och olyckor inträffar på verkstaden och under idrottslektionerna, medan färdolyckorna brukar inträffa på grund av halka. Under läsåret 2017/2018 har 1 tillbud, 5 olycksfall, 13 riskobservationer och 1 färdolycksfall rapporterats. Jämfört med 2015 (åtta tillbud, två olycksfall, sex riskobservationer och två färdolycksfall) och 2016 (sex tillbud, fem olycksfall, tre riskobservationer och ett färdolycksfall) har antalet tillbud tydligt minskat, antalet olycksfall och färdolycksfall inte förändrats, men antalet riskobservationer ökat markant. Beror då det ökade antalet riskobservationer på att skolmiljön blivit mycket farligare det senaste läsåret? Nej, svaret är troligen det närmast motsatta: att både personal och elever höjt medvetandenivån vad gäller presumtiva risker och blivit betydligt bättre på att rapportera in dessa observationer i vårt system, ett mål som WHG och Sandvik har gemensamt.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

En betydande del av utbildningen vid Wilhelm Haglunds industritekniska program sker genom APL, arbetsplatsförlagt lärande. APL ger en möjlighet för eleven att omsätta teori till praktik, skapa förståelse och ge erfarenhet av vuxenlivet, träna färdigheter och förmåga till eget ansvar – allt med hjälp av utbildade handledare på arbetsplatserna.

Under de två första läsåren gör eleverna sammanlagt tolv veckors APL på Sandvik Coromant i Gimo, uppdelat på fyra perioder. Under tredje läsåret erbjuds eleverna att göra sin APL på något av Sandviks företag utomlands. Varje år reser eleverna till länder som Japan, USA, Frankrike, Kina, Australien och Indien för att praktisera på ett bolag och lära känna landet, dess invånare, kultur och inte minst arbetskultur. Elever som läser paket 1 har i årskurs tre även en APL-period på något av Teknikcollege-företagen i regionen.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik på Sandvik Coromant i Gimo 2017/2018 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,53 på en tio-gradig skala, en ökning från 2016 med 1,3%, vilket får ses som ett gott resultat. De senaste åren har två områden fått lite sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden (8,02 2017/2018) och informationen från skolan innan man går ut på APL (8,08 2017/2018). Även om resultaten i sig är höga och helhetsbilden ser mer positiv ut, så utgör liksom tidigare sysselsättningen och förhandsinformationen förbättringsområden. Det är uppenbart att eleverna har en bild av hur mycket de kommer att få jobba som inte helt stämmer med den verklighet de möter ute på praktiken. Det finns dock många rimliga skäl till detta, till exempel elevernas relativt stora oerfarenhet som gör att de inte kan ta helt eget ansvar för dyra och komplicerade maskiner. Tydlig är också skillnaden mellan hur mycket och vad för slags information eleverna förväntar sig och hur skolan och Sandvik ser på samma område. WHG och Sandvik fortsätter givetvis sitt gemensamma arbete för att förbättra dessa två områden.

Vissa frågor i utvärderingen handlar om hur eleven blivit bemött under sin praktik. Under året 2016/2017 svarade en (1) person ja på frågan ”Har du under din APL-period känt dig kränkt/nedvärderad?” och sex personer svarade ja på frågan ”Har du under din APL-period upplevt att det förekommit nedvärderande/kränkande språk?”. I utvärderingen för 2017/2018 hade fyra personer känt sig kränkta eller nedvärderade och fem personer råkat ut för eller åhört nedvärderande eller kränkande språk. Här finns uppenbarligen ett område där samarbetet mellan skolan och Sandvik Coromant kan utvecklas ännu mer, trots det aktiva arbete kring frågor om värdegrund och uppförande som redan pågår.

En utvärdering av utlandspraktiken våren 2018, där 17 av 18 elever svarade på enkäten, visar att tio elever tyckte att praktiken var bättre än de hade förväntat sig. En elev tyckte att den motsvarade förväntningarna, medan sex personer ansåg att deras utlands-APL varit sämre än vad de hade förväntat sig. Orsaken till besvikelsen var i samtliga fall att arbetsuppgifterna på plats inte varit tillräckligt intressanta och stimulerande. De allra flesta tyckte att de blivit väl bemötta och lärt sig något under sin tid utomlands. Fyra elever hade inte lärt sig något nytt.

I princip alla i klassen var mycket nöjda med informationen inför resan, i första hand det som handlade om flygresor, boende, försäkringar, resesäkerhet och liknande. Litet sämre omdöme fick informationen om APL-uppgiften, där flera var missnöjda och ingen helt nöjd. Arbetet med att förbereda inför APL-uppgiften är ett område som bör förbättras, liksom att eleverna får arbetsuppgifter på sina praktikplatser utomlands som bättre motsvarar deras kompetensnivå.

Gymnasiearbete

Gymnasiearbetet, en obligatorisk kurs på 100 poäng som ska visa att eleven är redo för yrkeslivet, innebär för eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ett så kallat ”skarpt” projekt på Sandvik AB eller på något av de andra Teknikcollege-företagen i regionen. Beroende på vilken inriktning på utbildningen som eleven valt, kan gymnasiearbetet göras helt och hållet på ett av företagen, eller dels på skolan, dels på ett företag.

Grupper på 2 - 4 elever får i uppdrag att hjälpa till med förbättringar eller hitta lösningar på problem som företaget i fråga verkligen behöver förändra, förbättra eller lösa. Det kan handla om att förbättra produktionen, säkerställa förebyggande underhåll eller göra en tidsbedömning av olika operationer. Som stöd har eleverna både en handledare/projektledare på företaget och en handledare på skolan. Gymnasiearbetet redovisas genom muntliga presentationer och skriftliga rapporter, både på företaget och i skolan.

Ett konkret exempel på uppdrag som eleverna i årskurs tre fått de senaste åren är för GVM3 på Sandvik Coromant där de anställda tyckte att det var svårt att på ett enkelt sätt förklara för exempelvis kunder och gäster vad som egentligen gjordes på avdelningen, man ville få hjälp med att underlätta att följa och förklara processer. Uppdraget löste eleverna genom att visualisera processerna Spotcheck, Testorder, Mätuppdrag och Kalibrering i ett flödesschema, något som uppskattades och genast kom i bruk.

Ytterligare ett uppdrag gick ut på att testa mätosäkerheten på så kallade QD-blad, en av de produkter som tillverkas av Sandvik Coromant i Gimo. Där använde eleverna två olika metoder för att mäta QD-bladen och jämförde sedan resultaten. Det visade sig att mätning med mätmaskin gav ett mycket bättre resultat än den manuella mätningen, vilket gjorde att avdelningen kunde välja en metod som både sparar pengar och tid, samt ger ett säkrare resultat och högre kvalitet på produkterna.

Internationella utbyten

Förutom att eleverna i årskurs 3 åker på utlands-APL, har Wilhelm Haglunds gymnasium ett antal internationella utbyten som pågått i flera år. Till exempel åker årskurs 2 varje höst med mentorer och engelsklärare på ett besök till Worcester, drygt två timmars bilresa söder om Manchester i Storbritannien. Under resan besöker vi Tudor Grange Academy, en skola för åldrarna 11 - 18 år, där vi gör en rundtur, är med på lektioner och får tillfälle att träffa elever och lärare. Vistelsen innehåller också olika industribesök som exempelvis Rolls Royce i Derby eller Mazak-fabriken i Worcester. Vi hinner också med några kulturella aktiviteter,

som guidning i Worcester Cathedral. På senare år har också National Football Museum i centrala Manchester ingått. Denna resa har hittills gjorts möjlig genom stipendium från Göranssonska Fonden.

Ett annat utbyte sker tidigt på hösten då fem-sex japanska ungdomar och kommunanställda från Kurihara City i Japan besöker oss. De japanska eleverna bor i svenska värdfamiljer, till exempel hos elever eller personal på WHG. Under sina dagar i Gimo får de besöka Sandvik Coromant, Östhammars kommun och Upplandsmuséet och domkyrkan i Uppsala. Vid besöket på WHG presenterar de sin hemstad och sin skola och deltar i några olika lektioner tillsammans med de svenska eleverna. Det brukar också arrangeras olika aktiviteter på skolan, till exempel träning i att rita japanska tecken, kanji.

Ung Företagsamhet (UF)

UF – Ung Företagsamhet – är en organisation som gör det möjligt för ungdomar mellan 16 och 20 år att bedriva företag inom ramen för UF:s regler. På WHG, som är ett av få industriprogram i Sverige som deltar, äger arbetet med ett eget företag huvudsakligen rum under årskurs två och involverar kurser som Produktutveckling 1 och 2, Produktionskunskap och Människan i industrin.

UF innebär att eleverna ska organisera sig i små grupper, komma med idéer till produkter som sedan designas, starta själva företaget med allt vad det innebär i form av administration, tillverka själva produkten, för att sedan marknadsföra och sälja den. I arbetet med företaget ingår också bokföring och till sist avveckling. Tidigt i processen får eleverna tillfälle att presentera sitt arbete inför en grupp lärare, ett slags ”Draknästet”, där deras produktidéer och affärsplaner granskas och ges respons.

Speciellt för UF-verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium är kravet på våra elever att hela eller delar av produkten ska vara tillverkad i vår verkstad. Exempel på saker som eleverna designat och tillverkat genom åren är salt- och pepparkar, mobilhållare, ljusstakar, urtavlor, skärbrädor, citrusskalare, slevhållare, strumphållare och hopfällbar mugg! I mars varje år presenteras resultatet av arbetet på UF-mässan där eleverna får visa upp och försöka sälja sina alster.

Under läsåret har ett omfattande arbete pågått för att förbättra elevernas möjligheter att tillgodogöra sig ännu mer av de kunskaper, färdigheter och förmågor som arbetet med ett eget företag möjliggör. Detta arbete har medfört att även årkurs 3 blir involverade i UF, inte enbart årkurs 2 som hittills. Tillverkningen av produkterna kommer att ske i årkurs 3, där treorna fungerar som en produktionsavdelning till UF-företagen som startas av årkurs 2. En anledning till denna förändring är att eleverna under årskurs 2 inte hinner utveckla de kunskaper och färdigheter som krävs för att tillverka sina egna produkter, då fokus hos eleverna under första UF-året legat på produkten och produktionen av den, trots att företagandet är så mycket mer. Ett annat motiv till förändringen har varit att mycket tid gått åt till relativt sett lite arbete, tiden har inte utnyttjats effektivt.

Efter den relativt stora förändringen av upplägget, är förhoppningen dels att eleverna förbättrar sina entreprenöriella förmågor och kunskaper, dels att de hinner få kunskap och förmåga att tillverka sina produkter på ett skickligt sätt. Vi ser också fram emot att vår utbildning får ett jämnare undervisningsflöde. Under vårterminen bjöds också representanter från UF in till WHG för att hålla en fördjupningskurs för personalen om ungt företagande, ytterligare ett led i arbetet med att öka kompetensen på skolan.

Elevhälsa

Elevhälsan på skolan består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska, skolläkare, distriktssköterska med medicinsk och psykosocial kompetens, kurator, skolpsykolog och speciallärare/specialpedagog. Skolan arbetar med att stödja eleverna i medicinska, psykosociala och pedagogiska frågor. Elevhälsan arbetar utifrån en helhetssyn som är salutogen och man ser elevens hela nätverk som en resurs. Detta förutsätter ett nära samarbete med eleven och dennes föräldrar, skolpersonal samt externa samarbetspartners som exempelvis grundskolan, socialtjänsten, specialpedagog, polisen, ungdomsmottagningen och andra gymnasieskolor.

Elevhälsoteamet arbetar tillsammans med lärarna och annan personal i skolan med att skapa miljöer som gör det lättare för eleverna att lära, utvecklas och ha en bra hälsa. Alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd, men det är ett särskilt ansvar för elevhälsan.

Det är viktigt att lärmiljön främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Det innebär att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön och förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Varje enskild elev ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Man ska utreda orsaker till inlärningssvårigheter och till ohälsa, man ska bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av särskilt stöd och säkra tidig upptäckt av avvikelser i tillväxt och hälsa.

Idrott och motion, samt nyttig kost, är viktiga inslag på skolan – allt för att ge eleverna möjligheten att leva ett friskt och innehållsrikt liv. Eleverna har någon slags fysisk aktivitet på schemat två till tre gånger i veckan, en gång i veckan tillsammans med skolans personal, samt ett antal friluftsdagar av varierande karaktär under året. Färsk frukt finns alltid tillgänglig för eleverna, samt en vattenautomat med både kolsyrat och vanligt vatten.

Våren 2017 sökte och fick vi bidrag från Skolverket för hälsofrämjande skolutveckling. Målet är att få eleverna att själva arbeta med frågor som gäller lärande, trygghet, jämlikhet och hälsa och att utveckla demokratisk kompetens och praktik hos eleverna. Den övergripande idén är att skapa en positiv lärandesituation för eleven där det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska genomsyra elevens alla tre år på skolan. Pengarna har bland annat använts till att köpa in pulsklockor, frukt och att arrangera olika aktiviteter på veckans motionstimme.

Likabehandlingsplan

På skolan finns en grupp som arbetar fram likabehandlingsplanen som ligger till grund för läsårets förebyggande aktiviteter. All personal och alla elever bidrar på olika sätt till att likabehandlingsplanen blir representativ för hela skolans verksamhet. På skolan har man nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. På skolan tillämpas drogtester slumpmässigt och vid misstanke. Företagets hälsovård kopplas in när det gäller drogtestning och deras rutiner gäller vid eventuellt positivt utslag.

Från och med 1 januari 2017 har diskrimineringslagen utvidgats. Skolor ska nu bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nytt i lagen är också anvisningar för hur arbetet ska genomföras, vilket har påverkat utformningen av skolans senaste likabehandlingsplan. Nästa läsår ska till exempel elevrådet vara med och utforma utvärderingsfrågor till likabehandlingsenkäten, vars resultat finns att läsa i den senaste likabehandlingsplanen som finns på vår hemsida, whgy.se.

SYV – studie-och yrkesvägledning

Till skolan är en extern studie- och yrkesvägledare knuten, som eleverna kan träffa individuellt efter överenskommelse. SYV:en besöker skolan någon gång per månad. I början av gymnasieutbildningen ordnas enskilda samtal med alla elever i årskurs 1 där en kartläggning av elevens framtidsplaner görs. Dessutom ansvarar SYV:en för information till eleverna i alla årskurser samt deras vårdnadshavare, vilken främst förmedlas vid föräldramöten. Det görs dock även besök i klasserna under skoltid. För eleverna i årskurs 3 arrangeras individuella möten inför eventuell ansökan till högskola/universitet.

Eleverna uttrycker en stor belåtenhet med det studie- och yrkesvägledande arbete som bedrivs. Det är många som är intresserade av vägledning, både när det gäller frågor om gymnasietiden och om eftergymnasiala studier och olika arbetsmöjligheter. Ibland uttrycks en önskan bland eleverna att kunna träffa en SYV litet oftare, något som vi arbetar med att uppfylla. Intresset för de olika studiebesöken på bland annat Uppsala universitet och Gävle Högskola brukar också vara stort.

Elevnärvaro

Siffrorna för närvaron bland eleverna från 2014 och framåt visar på en tydlig, positiv trend: 2014 låg närvaronivån på 85%, 2015/2016 hade den ökat till 87,2% och siffrorna för läsåret 2016/2017 visade en nivå på 89,7%. Glädjande nog hade närvaron stigit ännu mer läsåret 2017/2018 – till 90,4%!

Närvaro			
2014	2015/2016	2016/2017	2017/2018
85%	87,2%	89,7%	90,4%

Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att nå en närvaronivå på minst 95%. De senaste årens utveckling har tydligt gått åt rätt håll, men eftersom målet fortfarande inte är nått, fortsätter vi att arbeta med högre elevnärvaro som ett av våra prioriterade mål i det fortsatta utvecklingsarbetet. Både den anmälda och den oanmälda frånvaron är för hög enligt vårt 95%-mål och det är inte lätt att säkert veta vad som är orsaken. En möjlig påverkansfaktor kan vara att elever inte antar erbjudandet om att läsa de kurser som ger möjlighet till utökad behörighet, vilket gör att de får mer individuell studietid i schemat, istället för schemalagd undervisning. För vissa elever blir ansvaret för självständiga studier på egen hand för stort, vilket gör att de avviker från skolan.

Höstterminen 2016 införde skolan regeln att det är obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor, förutom att göra en anmälan till skolans digitala närvarosystem. Förhoppningen var att en personlig kontakt med mentorn skulle minska risken för skolk, alltså minska den ogiltiga frånvaron. Den allmänna uppfattningen i kollegiet är att åtgärden har påverkat närvaron positivt, men huruvida detta är den huvudsakliga orsaken bakom den högre närvaronivån är svårt att avgöra. Rutinen med att eleven ska ringa kommer oavsett att behållas, då den anses främja mentorernas överblick, samt gynna kontakten mellan mentor och mentorselever. Förutom rutinen med telefonsamtal, kopplas alltid skolsköterskan in om en elev har upprepad frånvaro.

En annan förebyggande åtgärd är att alla mentorer ska diskutera med sina elever utifrån den individuella studieplanen och det befintliga schemat, för att skapa en så gynnsam inläringssituation som möjligt. Har eleven för lite schemalagd undervisning beroende på att man inte läser utökade kurser och vill kanske just utöka antalet kurser? Vinsten blir en bättre utbildning och en minimering av den individuella studietid som ökar risken för ogiltig frånvaro.

Elevrådets berättelse

Elevrådet på WHG består av sju representanter från årkurserna 1, 2 och 3 som träffas en gång per månad. Elevrådet ansvarar bland annat för dekorationer, uppträdanden och underhållning vid skolavslutningarna till jul och sommar, samt vid studenten. I elevrådet diskuteras också frågor som medlemmarna fått i uppdrag av sina klasskamrater att lyfta eller problem som uppmärksammas av elevrådet självt. Nuvarande ordförande är Sebastian Owenius och sekreterare är Melker Karlsson, båda från WH16.

Höstterminen 2017

Terminen började med att elevrådet besökte den nya ettan (WH17) och informerade om vad vi gör, vilka vi är och bad dem ställa upp och engagera sig i elevrådet. Julavslutningen blev rolig med massor av lekar, frågesport och julklappar i form av varsin påse skumtomtar.

Vårterminen 2018

Skolledningen beslutade i samråd med elevrådet att förändra reglerna kring den så kallade motionstimmen på tisdagseftermiddagar. Numera är det inte obligatoriskt att motionera, utan elever som önskar kan välja att studera istället, till exempel göra omprov eller arbeta med rester. Det är dock fortfarande obligatorisk närvaro under motionstimmen. Till studentavslutningen i juni 2017 skrev elevrådet ett tal där varje person i avgångsklassen WH15 beskrevs och hyllades.

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2017 var på riksnivå 13,4 poäng, en ökning jämfört med 2016 års 13,3 och 2015 års 13,1. För Teknikprogrammet var siffrorna 14,2 (2017), 14,1 (2016) och 13,9 (2015 och 2014).

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2017 på 13,1, år 2016 på 14,0 poäng, 2015 var genomsnittspoängen 14,5 och 2014 var den 14,9. Siffrorna visar alltså en tydligt nedåtgående trend när man ser till betygsnivån för våra avgångsklasser. Här bör dock nämnas att 2018 års avgångsklass hade högre betyg än den klass som gick ut 2017, så kurvan kommer i viss mån att vända uppåt, åtminstone i år (de siffrorna är inte officiellt tillgängliga ännu).

När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 13,1 poäng år 2017, en klar förbättring från 2016 års 12,7 poäng i genomsnitt. Avgångseleverna på kommunala Forsmarks skola nådde en genomsnittspoäng på 14,0 år 2017, en ganska stor minskning från tidigare år. På Forsmarks skola läser eleverna teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, båda högskoleförberedande.

Kunskapsresultat kommunen utifrån gymnasieexamen (2500 poäng)				
	2014	2015	2016	2017
Bruksgymnasiets yrkesprogram		12,8	12,7	13,1
WHG	14,9	14,5	14,0	13,1
Forsmarksskola		15,0	15,6	14,0

Eleverna på Wilhelm Haglunds har möjlighet att från årskurs ett välja mellan två inriktningar: paket 1 (yrkesförberedande) och paket 2 (studieförberedande). Resultatmässigt ligger paket 2-eleverna på en högre nivå än paket 1-eleverna.

Kunskapsresultat WHG*				
	2015 (WH12)	2016 (WH13)	2017 (WH14)	2018 (WH15)
Paket 1	12,84	13,56	12,75	13,50
Paket 2	14,91	14,73	14,02	15,25

*) Baserat på elevernas samtliga kurser

När WH11:s paket 1-elever tog studenten var deras medelbetyg 12,3 poäng och paket 2 nådde vid sin examen det året 15,35. Efter det har aldrig paket 1 aldrig haft ett så lågt resultat, medan paket 2 aldrig har haft ett så högt. Annars är det svårt att urskilja några tydliga tendenser kring kunskapsresultaten när elevernas samtliga kurser räknas samman, det vill säga när uträkningen baseras på mer än 2 500 poäng. Trenden att betygsnivån sjönk för paket 2-eleverna bröts av årets resultat och även paket 1:s siffror fick ett rejält lyft.

Om man ser till andelen elever med godkänd gymnasieexamen låg den varje år sedan starten 2007 på 100% - alla våra elever tog alltså examen. 2017 förändras detta, då en (1) elev inte lyckades ta examen. Trots att så många tar examen från oss, drabbas Wilhelm Haglunds, liksom alla andra gymnasieskolor, av enstaka avhopp under utbildningens gång, något som kan bero på att eleven inser att yrkesinriktningen inte passar eller på att eleven inte har förutsättningar att klara utbildningen inom rimlig tid.

En av förklaringarna till det goda examensresultatet är dock den stora flexibilitet varmed undervisning och individuell anpassning och individuellt stöd bedrivs. För de elever som ligger i farozonen finns alltid en mängd alternativa lösningar, som mindre studiegrupper, förlängning av kurser, stöd av specialpedagog och extrastöd av undervisande lärare.

Ett område att rikta fokus mot under nästa läsår är utvecklingen av betyg i kärnämnen som svenska, engelska och matematik. Då våra elever generellt lyckas väl i verkstadskurserna, finns misstankar om att den nedåtgående trend som syns när man bara mäter 2 500 poäng och utan de utökade kurser som de flesta av våra elever läser, beror på sjunkande resultat i just kärnämnen.

Analys av kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2017 var på riksnivå 13,4 poäng. För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2017 på 13,1. Förutom att vårt resultat ligger under rikets, så ser vi som tidigare sagts en vikande trend från 2014 och framåt.

Vilka orsaker kan då ligga bakom de sämre resultaten? Ja, först bör påpekas att 2018 års avgångsklass WH15 hade högre betyg än den klass som gick ut 2017, vilket innebär att trenden bryts i år (de siffrorna är inte officiellt tillgängliga ännu). Frågan är om WH15 utgör en tillfällig uppgång eller om kurvan vänder uppåt igen? Sedan bör beaktas att jämförelsen mellan betygspoäng endast gäller 2 500 poäng. En majoritet av våra elever läser betydligt fler poäng än de gängse 2 500 och vår kurs- och poängplan liknar därvidlag mer Teknikprogrammets än Industritekniska programmets. Att läsa fler kurser under samma tid ökar givetvis belastningen på den enskilda eleven och gör det svårare att fokusera lika mycket på varje enskild kurs. Detta är en förklaring som många lärare på Wilhelm Haglunds gymnasium vittnar om.

Ytterligare en faktor som spelar stor roll är vårt låga elevantal. Skolan tar in en klass per år, max 32 elever, och vår betygsstatistik bygger alltid på förhållandevis få individer där varje enskild person får stor betydelse för resultatet. Till sist motsvaras inte nedgången av de genomsnittliga betygen baserade på 2 500 poäng av betygsresultaten när elevernas samtliga kurser räknas in. Där ser vi istället att resultaten för paket 1 går upp och ner, medan man kan se en nedgång för paket 2 som tydligt bröts i år.

Skolan ser däremot en markant ökning av antalet elever som börjar på paket två, men efter ett tag byter till paket 1. Många av de elever som byter vittnar om en frustration över att inte hinna med att prestera på tillräckligt hög nivå, de orkar helt enkelt inte med det tempo som krävs och väljer därför den yrkesförberedande inriktningen. Något som diskuteras ofta är hur vi på ett mer effektivt sätt ska kunna stimulera, uppmuntra och stödja eleverna till att vilja nå högre än nödvändigt. Idag menar många att tiden inte räcker till att också ge tillräckligt med tid och uppmärksamhet till de studiemotiverade och ambitiösa elever som också behöver stimulans för att kunna utvecklas och nå ännu bättre resultat.

Ett annat diskussionsområde handlar om den egna ambitionsnivån hos eleverna. För många av eleverna är steget från att skaffa sig allmän högskolebehörighet till särskild högskolebehörighet för stort. Istället för att läsa fler utökade kurser, som även om de inte resulterar i särskild behörighet är ett stort steg på vägen mot den, nöjer de sig med minsta antal kurser för allmän högskolebehörighet. En utökad kurs som inte genast resulterar i en behörighet, utan endast är ett steg i rätt riktning, ratas alltså.

Den ojämna könsfördelningen av skolans elever har med stor sannolikhet betydelse för inställningen till studier. Såväl nationellt som internationellt lyckas flickor generellt bättre i skolan. De arbetar hårdare, har högre betyg och utbildar sig längre. Fenomenet där pojkdominerade miljöer resulterar i en syn på skolarbete och höga betyg som något negativt och icke statushöjande, är väl känt. Att så få flickor läser på Wilhelm Haglunds gymnasium, vanligtvis två till fyra stycken i varje klass, kan mycket väl påverka studieresultatet negativt. Förutom att de individuella prestationerna inte blir lika höga och att medelbetygen följaktligen sjunker, frodas lättare vad som brukar kallas en ”anti-pluggmentalitet” – en attityd som innebär att det inte ger hög status att läsa läxor och satsa på höga betyg, och som har en benägenhet att utvecklas i pojkdominerade skolmiljöer där eleverna har en bakgrund där eftergymnasiala studier är sällsynta. Dessa värderingar tillåts då dominera på ett sätt som skulle vara svårt i en mer könsheterogen klassrumsmiljö.

Under ett antal pedagogiska möten har kollegiet identifierat just attityden till seriösa studier och stämningen i klassen vad gäller höga ambitioner och hårt arbete som oerhört betydelsefullt. WH15, vår senaste avgångsklass, är ett utmärkt exempel på hur några få ambitiösa individer kan entusiasmera klasskamrater med lägre studiemotivation till att prestera bättre. Normerna i klassen gav hög status till dem med goda studieresultat. ”De var inte riktigt nöjda med att bara klara av något, de ville utmana sig själva mer och hade en högre ambitionsnivå”, som en i lärarkollegiet uttryckte sig om WH15. Kollegiet har fattat ett

gemensamt beslut om att aktivt arbeta ännu mer för att påverka attityder och normer som gynnar höga ambitioner, hårt arbete och goda studieresultat bland eleverna.

En styrka som finns på Wilhelm Haglunds gymnasium är lärarnas tillgänglighet, något som eleverna själva ofta nämner när de ska berätta om skolans verksamhet. Då lärarna finns på plats i skolan från tidig morgon till sen eftermiddag och kontinuerligt uppmuntrar eleverna att ta kontakt för råd, stöd och hjälp även utanför lektionstid, skapas ofta en nära relation mellan lärarkollegiet och eleverna. Kunskapsutvecklingen gynnas, den formativa responsen blir lättare att tillgodose och risken för att elever i behov av mycket stöd glöms bort minskar, menar lärarna. En lärare skriver: "Därmed "driver vi in" betyg i större utsträckning än andra skolor".

En annan lärare lyfter fram den betydande mängd extraundervisning som bedrivs av i princip alla lärare, för att säkra att alla elever klarar minst E i de obligatoriska kurserna, även om det kräver förlängda kurser och undervisning i liten grupp utanför ordinarie lektionstillfällen. Flera uppmärksammar också hur lätt det är att skapa förtroendefulla relationer med elever jämfört med situationen på många av deras tidigare arbetsplatser, något som de menar gör att eleverna känner sig sedda som individer och blir mer benägna att verkligen söka hjälp när det behövs.

Utbildningen på vår skola både attraherar elever som vill gå industriprogrammet och börja jobba efter gymnasiet och elever som vill satsa på eftergymnasiala tekniska högskoleutbildningar för att exempelvis bli civilingenjörer. Att locka den senare, ofta mer studiemotiverade, kategorin elever är troligen svårare för det kommunala industriprogrammet.

Vår skola och utbildning har också en mycket tydlig koppling till elevernas framtida arbetsgivare och många kommer från familjer där en eller flera redan jobbar på Sandvik och på så sätt har gett eleverna en inblick i och en positiv bild av det yrke och de arbetsplatser de utbildar sig för. Om man redan då man börjar på en utbildning vet var man vill arbeta och att höga betyg inte har någon större betydelse för hur stora möjligheter man har att få arbete där, påverkar det givetvis motivationen, menar en av lärarna.

Nationella prov och utfall slutbetyg

Antal elever på skolan som helhet med högre/lägre slutbetyg än resultat på nationella proven.

Ämne	Antal elever	Andel elever med lägre slutbetyg i %	Andel elever med högre slutbetyg i %
Engelska	43	30,2% (Riket 10,7 %)	4,7% (Riket 19,9 %)
Svenska	28	14,3% (Riket 8,9 %)	42,9% (Riket 36,5 %)
Matematik	36	0% (Riket 0,9 %)	36,1% (Riket 32,2%)

Analys av nationella prov och utfall betyg

Störst skillnad mellan slutbetygen för eleverna på WHG och deras resultat på de nationella proven hittar man i kurserna i engelska och svenska. I kurserna Engelska 5 och Engelska 6 har vissa elever med F på nationella proven ändå fått ett E i kursbetyg då de har visat sina kunskaper vid tidigare tillfälle i kursen. Vissa som har fått E på nationella proven har ändå fått F i kursbetyg då de exempelvis fått F på skrivdelen och inte heller har klarat nivån av skrivande tidigare i kursen. Flera av dem har heller inte lämnat in tillräckligt med uppgifter för att utgöra ett betygsunderlag. Några elever har fått ett betygssteg högre eller lägre i kursbetyg jämfört med nationella proven då helhetsprestationen under kursen tagits i beaktande.

När det gäller Svenska 1 är skillnaden liten, det stora glappet finner vi i kursen Svenska 3, men för båda kurserna gäller att det finns en avvikelse både vad gäller högre och lägre slutbetyg jämfört med resultaten på nationella proven. Vari består då glappet mellan resultaten på nationella proven och de högre eller lägre slutbetygen? Den främsta förklaringen vad gäller de lägre betygen är att eleverna helt enkelt inte lämnat in sina uppgifter vilket gör att betygsunderlag saknas. När eleven lämnat in tillräckligt antal uppgifter ändras betyget till något av de godkända betygsstegen.

De högre betygen beror mycket på de relativt precisa regler för vad som ger godkänt eller inte på det skriftliga delprovet i Svenska 3. En elev som inte lyckas redovisa alla använda källor till den promemoria som utgör skrivdelens uppgift på ett korrekt sätt, kan inte få godkänt även om innehåll, struktur och språk anses ligga på godkänd nivå. Bedömaren ska då enligt anvisningarna sätta ett F på en i övrigt kanske välskriven pm. Om eleven i fråga tidigare har visat eller efteråt visar läraren att den behärskar konsten att ange källor på ett korrekt sätt, har eleven nått minst kriterierna för ett E.

De nationella proven i svenska prövar heller inte alla förmågor och kunskaper som ska bedömas inför betygssättning och proven testar också muntlig och skriftlig förmåga vid endast ett tillfälle vardera. Ofta har eleverna till exempel redan uppnått minst E i muntligt

framträdande långt innan de gör de nationella proven och ett misslyckat nationellt prov kan i så fall inte sänka betyget till ett F. Enligt kursupplägget på WHG har eleverna också långt före NP tränat på och examinerats i de krav som gäller för skriftlig framställning och läraren har skaffat sig en ganska tydlig bild av elevens kunskaps- och prestationsnivå, en på sikt säkrare, rättvisare och mer relevant grund för betygssättning.

I ämnet matematik är det 0 % av eleverna som fått ett lägre slutbetyg än resultatet på de nationella proven. Detta kan till viss del förklaras genom den prepkurs som finns i årskurs 1 där cirka 20 timmar läggs ner för att förbereda eleverna inför kursen matematik 1. I kurserna matematik 2 - 4 är det generellt ett mindre antal elever som läser och undervisningen har därmed en större möjlighet att individanpassas och det är lättare att ge extra stöd i undervisningen.

Betygsfördelning

Fördelning av samtliga satta betyg under läsåret 2017/2018 jämfört med industritekniska programmet – riket (WHG:s siffror inkluderar även ämnena fysik och kemi, vilka egentligen läses inom programmen Teknik och Natur).

Betyg	Antal	Andel i %	Riket i %
A	57	8	13
B	78	12	13
C	166	24	21
D	148	22	18
E	193	28	29
F	40	6	6

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium stämmer väl överens med rikets. 56% av betygen som sattes på Wilhelm Haglunds gymnasium var F, E eller D. Motsvarande siffra för riket är 53%. C, B eller A utgjorde 44% av de satta betygen på WHG, medan samma siffra för riket är 47%. Den största skillnaden om man ser till enskilda betyg är att antalet A:n utgjorde 13% av betygen i riket, men bara åtta procent av betygen på WHG.

Analys av betygsfördelning

Vid en närmare analys av betygsresultaten i varje enskild kurs hittar vi olika förklaringsmodeller. Här nedan följer ett urval:

Engelska 5

Elevgruppen i årskurs 1 har varit väldigt mångfacetterad: några elever har goda kunskaper och lätt att följa undervisningen, några elever har goda kunskaper men är omotiverade att följa undervisningen eller underpresterar, några har svenska som modersmål men svårt med studierna på grund av dyslexi eller andra diagnoser, några är nyanlända elever som går IN och förväntas klara nivån, några är nyanlända och går IMYRK och förväntas läsa om. Vissa nyanlända elever har svaga kunskaper i engelska, men även begränsade kunskaper i svenska vilket gör det väldigt svårt att nå fram med instruktioner och liknande. Det blir svårt att hjälpa när inget av språken räcker.

Att så många elever har fått F i kursbetyg beror på två orsaker: Tre elever når inte upp till kunskapskraven och kan därför inte få godkänt i kursen. Åtta elever har fått F då de inte har lämnat in alla uppgifter i kursen, flera har bara den sista uppgiften kvar att lämna in. Jag tror att detta kan ha försvårats genom placeringen av APL under de sista veckorna av terminen.

Engelska 6

Flera elever i denna elevgrupp har enligt undervisande lärare underpresterat utifrån den egna kapaciteten och nöjer sig ofta med ett lägre betyg än vad som skulle vara möjligt. Detta är en inställning som återfinns hos flera elever och kan vara en förklaring till avsaknaden av de högre betygen. En annan förklaring kan vara de förkunskaper/meritpoäng som eleverna har med sig till gymnasiet – alltså kunskapsnivån i sig, som upplevs som förhållandevis låg. De tre elever som har fått F i kursen har fått det då de inte har lämnat in den sista uppgiften i kursen. Återigen, detta kan vara ett resultat av APL-planeringen.

Matematik

Elevgruppen som valt den studieförberedande inriktningen i WH15 var en liten grupp med en generell hög motivation och disciplin. Eleverna stimulerade och motiverade varandra att arbeta för en ökad kunskap inom matematik och fysik vilket tolkas som en stor bidragande faktor. Gruppens litenhet gav stor möjlighet till anpassning och kvalitativ undervisning. Den tuffa studiegången med utökad studieplan och det höga tempot som följer märktes i gruppen genom att någon elev valde att inte läsa kursen matematik 4 eller fysik 2. I kursutvärderingarna framkom att några elever också anmärkte på att det var svårt att prioritera och hinna med alla kurser i det höga tempot.

Samhällskunskap

Eftersom det är första gången jag håller dessa kurser kan jag inte göra någon jämförelse från tidigare år. Däremot kan det vara intressant och göra en jämförelse mellan WH17 och WH15 som läste samma kurs i samhällskunskap.

I WH15 (årskurs 3) var det ingen elev som fick högsta betyg medan det i WH17 (årskurs 1) var tre elever som fick A. Denna skillnad kan bero på att tempot i WH15 var mycket högre då vi läste kursen under en halv termin till skillnad från WH17 som läste kursen på en termin.

Skillnaden i tempo påverkar givetvis tiden undervisande lärare har för att lyfta elever, både starka och svaga. Skillnaden i tempot utgjordes av schematekniska aspekter.

Under vårterminen hade eleverna i årskurs 3 också möjlighet att läsa fördjupningskursen i samhällskunskap. Även där var tempot högt. Eftersom endast tio elever valde att läsa kursen, fick läraren relativt mycket tid för att hjälpa eleverna och det blev bättre arbetsro i denna grupp jämfört med helklasserna. Arbetsroen kan också bero på att de som valde att läsa fördjupningskursen var studiemotiverade och intresserade av ämnet.

Historia

Snittbetyget ligger högt i denna kurs. För det första fanns det ett engagemang och ett intresse för ämnet i denna grupp. Elevernas intresse medförde ett fokus på fördjupning och längre diskussioner kring olika historiska aspekter, vilket sannolikt gav djupare förståelse och mer kunskaper. För det andra var även denna grupp relativt liten vilket medförde att varje enskild elev fick mer tid med läraren. Gruppen präglades även av en vilja att få höga betyg.

Religionskunskap

Spridningen sett till betyg i denna kurs är jämförelsevis ganska ”normal”, men en svårighet i denna grupp var ett bristande engagemang från klassen. Undervisningen var ganska enformig och bestod till mesta del av föreläsningar kombinerat med att eleverna fick läsa i kursboken. Detta kan ha bidragit till att engagemanget för innehållet inte var på topp.

Religionskunskap kan vara ett svårt ämne att göra intressant och relevant för eleverna. För att öka engagemanget till nästa gång, finns planer på att koppla stoffet i kursen på ett tydligare sätt till aktuella samhällsfrågor och situationer som eleverna själva kan relatera till.

Robotteknik INRROB0

WH15 var den sista klassen på WHG som studerar denna kurs under årskurs 3. Huvuddelen av undervisningen i denna kurs har sedan läsåret 2016/2017 flyttats till årskurs 1. Under årskurs 2 får eleverna utöva sina kunskaper på sina respektive APL-plats, för att sedan avsluta kursen med ett teoretiskt prov i robotens principiella uppbyggnad under årskurs 3.

Resultaten var goda, både för WH15 (årskurs 3) och WH16 (årskurs 2). Planeringen och schemalagningen var bättre och eleverna fick studera denna kurs i slutet av läsåret då huvuddelen av kurserna var klara. Klasserna var små och färre elever i varje robotcell har gett eleverna mer handhavandetid. De elever som läser paket 2 har nått högre betyg än eleverna som läser paket 1. Ett gemensamt, tydligt och starkt ledarskap i klassrummet som har höga förväntningar och krav förklarar det förstnämnda resultatet, det är mer oklart varför detta inte gäller också paket 1-eleverna.

CAD och CAD/CAM

Undervisningen sker i stor grupp, vilket gör det svårare att nå alla. Många behöver hjälp och det är alltid de duktiga som ber om hjälp mest. De elever som egentligen skulle behöva mest stöd frågar inte alls i lika stor utsträckning om hjälp och riskerar därmed att hamna efter och till slut få sämre betyg eller inte klara kursen alls. Undervisande lärare har haft en hjälplärare

som stöd, denne har haft goda verkstadstekniska kunskaper, men saknat pedagogisk erfarenhet. Detta förhållande har ökat arbetsbelastningen på ordinarie lärare.

Datorstyrd produktion 2 och Datorstyrd produktion 3

WH15 har väldigt många toppbetyg i de här kurserna och de mest uppenbara förklaringarna till detta är att WH 15 var en liten klass som också hade många duktiga och villiga elever. Undervisande lärare hade gott om tid för alla och det var god arbetsro.

Allmän betygsnivå

Som tidigare nämnts, så ser man en tydlig nedgång i betygsnivån hos eleverna på WHG när endast 2 500 poäng utgör underlaget, en nedgång som dock inte är fallet då samtliga kurser jämförs. Även om de förklaringar som redovisats är väl underbyggda, så strävar Wilhelm Haglunds gymnasium givetvis efter att vända kurvan uppåt. Mycket tid och kraft går åt till att säkerställa behovet hos de elever som behöver extra mycket hjälp för att klara sina kurser på åtminstone E-nivå. Den stimulans och uppmuntran som borde ges till elever som vill utmana sig själva och höja sina prestationer har svårt att få plats i det dagliga arbetet, trots att samtliga uppfattar det som mycket viktigt och angeläget.

Problemet diskuteras ofta under pedagogiska möten i kollegiet och med skolans ledning och en slutsats som dragits är att det finns stora skillnader mellan de elever som väljer att gå paket 1 (yrkesförberedande) och paket 2 (studieförberedande) inte bara i betygsnivå utan också vad gäller ambitionsnivå. Visserligen är det inte särskilt förvånande är de elever som vill plugga vidare efter gymnasiet ofta mer motiverade till att satsa på högre betyg och bättre resultat på prov och liknande, än de som tänker sig ett jobb direkt efter examen. Men frågan som kollegiet ställer sig, är varför vi inte lyckas bättre med att väcka elevernas intresse och vilja för att bli riktiga duktiga inom sitt yrkesområde produkt- och maskinteknik?

Att satsa på att bli en riktigt yrkesskicklig CNC-operatör med bred kompetens genom ett stort antal verkstadskurser med höga betyg och bra omdömen från sin praktik, borde vara något eftersträvansvärt för de av våra elever som vill satsa på ett jobb direkt efter gymnasiet. Idag ser vi att det ofta är paket 2-eleverna som lyckas bättre även i verkstadskurserna och därmed får högre betyg också i de mer praktiska kurserna, inte bara i de teoretiska.

Kanske signalerar vi att det är lättare att gå paket 1 än paket 2 och därmed indirekt sänker elevernas förväntningar på kurserna och sig själva? Är det tydligt för eleverna att många av oss, som själva är högskoleutbildade, värderar eftergymnasiala studier så högt att vi samtidigt inte visar tillräcklig uppskattning för det val som paket 1-eleverna gör? Eller har det med hierarkierna ute på praktikplatserna att göra, där rangordningen med operatörer "längst ner" och de andra yrkeskategorierna högre upp är ganska tydlig även för elever på tillfälligt besök?

Från verkstadslärarhåll menar man att den första praktikperioden inte motsvarar de kunskaper eleverna fått i skolan under det första året, de behöver egentligen inte kunna så mycket som de kan, och att den upptäckten i alla fall inte gynnar elevernas ambitioner och vilja att satsa på

ännu mer kunskaper. Viktigt är naturligtvis att praktiken ger eleverna ett tydligt samband mellan utbildning och arbete och också är en morot för fortsatt utveckling inom yrket.

Till sist är det svårt att bortse från att eleverna vet att deras möjligheter till arbete efter avslutad gymnasieutbildning är mycket stora och att goda vitsord från praktiken väger tungt när det ska beslutas om vilka som får arbete. Kanske bidrar detta till en viss ”mättnad” när det gäller att kämpa för att exempelvis få ett C, istället för att nöja sig med ett E.

Elevernas kursutvärderingar

Från höstterminen 2016 används en ny enkätmodell för att utvärdera kurserna som ges på skolan. Både frågor och svar har formulerats om och kompletterats med möjligheten till öppna svar på vissa frågor.

Resultatet av kursutvärderingarna för läsåret 2017/2018 visar att eleverna är mest nöjda med lärarnas ämneskunskaper, 5,29 av 6,00 möjliga och lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist, också 5,29. 2016/2017 fick lärarnas goda ämneskunskaper 5,42 av 6,00 möjliga och lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist låg på 5,35 – här kan man alltså se en marginell nedgång inom båda dessa områden.

Lägst omdömen 2017/2018 fick påståendena ”Kursen är bra planerad” (4,84) och ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” (4,93). Även föregående läsår utgjorde dessa två områden de som fick lägst betyg av eleverna - ”Kursen är bra planerad” låg då på 4,99 och ”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” på 4,97. Eleverna var 2017/2018 också något mindre nöjda med informationen kring när och i vilka sammanhang som läraren bedömer elevens kunskaper i kursen (4,95).

Analys av kursutvärderingarna

Från förra läsårets (2017/2018) resultat kan man se att eleverna är nöjda med lärarnas sociala och ämnesmässiga kunskaper, medan de efterlyser förbättringar som gäller själva utövandet av undervisningen, till exempel i form av planering, val av metodik och material.

En sammanfattning av kursen Engelska 5 visar att det som eleverna ansåg vara mest tillfredställande var lärarens ämneskunskaper, förmåga att förklara det som är svårt, förmåga att behandla eleverna rättvist samt att lyssna på deras synpunkter. Det främsta förbättringsområdet i kursen var planeringen av kursen, vilket får medhåll av undervisande lärare som ger anger orsaker som oregelbundet, oförutsägbart schema, samt egen frånvaro på grund av vård av barn.

Utvärderingen av kursen Svenska 1 får liknande resultat. Där får lärarens ämneskunskaper, information om vad kursen går ut på och lärarens förmåga att behandla eleverna rättvist och

lyssna på synpunkter de högsta omdömena. Sämst betyg får planeringen av kursen och näst sämst får informationen om när och hur läraren bedömer elevernas kunskapsnivå.

Det finns en ambition att mer systematisk och genomtänkt återkoppla elevernas svar på kursutvärderingarna till dem själva. Med hjälp av gemensamma planerade diskussionsfrågor ska lärarna och annan personal gå ut i klasserna och diskutera utfallen på enkäterna, lyssna till fördjupade svar och därmed kunna samla in ett material för det fortsatta kvalitetsarbetet på skolan, både på individuell och gemensam nivå. Tyvärr har vi inte lyckats genomföra det arbetet på ett tillfredsställande sätt ännu, men ambitionen finns kvar.

Det pedagogiska arbetet

Den stora förändringen inom den teoretiska institutionen under läsåret 2017/2018 är de stora ämnesöverskridande samarbetsprojekteten som genomförts och som planeras för läsåret 2018/2019. Under höstterminen arbetade WH17 i ett projekt på temat hållbar utveckling där utgångspunkten var gårdagens och framtidens kök. Inom ramen för projektet som fick namnet ”Framtidens kök” deltog ämnena svenska, engelska, människan och industrin, historia och idrott och hälsa på olika sätt och mer eller mindre.

Syftet med ”Framtidens kök” var bland annat att introducera våra nya elever till det ämnesöverskridande arbetssätt som kommer att bli alltmer vanligt på skolan och att arbeta enligt läroplanens mål om att skolan ska ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang i sin kunskapsutveckling. Vi ville också fördjupa elevernas kunskaper om begreppet hållbar utveckling och FN:s SDG – Sustainable Development Goals, samt arbeta enligt läroplanens mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling.

Inom verkstadsinstitutionen har en kontinuerlig diskussion förts kring hur verkstaden ska kunna förbättras och om hur det framtida behovet skulle kunna se ut. Utifrån en förstudie har en investeringsplan tagits fram för ett nytt automationslab. Renovering av supportsvarvar har också påbörjats där två är klara och två återstår. Upplägget för flera kurser har ändrats och det stora är Ung företagsamhet vars upplägg har ändrats i grunden. Inom ramen av Datorstyrd produktion 4 så kommer nu årskurs 3 att tillverka produkterna åt årskurs 2. Vi får då ett mer realistisk förfarande där man tillverkar något mot kund.

För första gången har vi erbjudit vårt yrkespaket att certifiera sig i enlighet med Svenska skärteknikföreningens valideringsprocess på grön nivå. Certifikatet består av ett teoretiskt prov samt ett praktiskt. Om man klarar proven har man enligt detta nationella certifieringssystem kunskaper nog att kalla sig CNC-operatör. Vi lät alla våra yrkeselever i årskurs tre göra det teoretiska provet för att se hur deras kompetenser höll i förhållande till detta certifikat. Vi kunde därav utläsa att våra elever hade brister i ritningsläsning och skärteknik specifikt. Vi diskuterar nu hur vi bäst ska fylla denna lucka och har börjat uppdatera skärteknikmomenten i Datorstyrd produktion 5 och i Materialkunskap. Vi anser också att om eleverna ska ha den här kunskapen i årskurs tre så behöver den användas mer i all verkstadsundervisning löpande under tre år. Moment i ritningsläsning och skärteknik måste nu byggas in i så många kurser som det är möjligt.

Efter teoriprovet var det frivilligt att gå vidare med praktiskt prov och flera elever gjorde så. Det slutade med att en (1) elev blev certifierad. Vi märkte i början ett stort intresse för certifieringen, men allt eftersom tiden gick och man insåg arbetet som krävdes, så sjönk intresset. Utvärderingarna som gjordes visade också att man trodde certifieringen var något man skulle ha nytta av, men att man inte riktigt var villig att arbeta för den. Vi har beslutat att erbjuda också nästa års treor certifiering och hoppas att fler lyckas den här gången.

I programrådet har vi av våra ägare begärt fram en kompetenskartläggning. I denna kartläggning kan man läsa nuvarande behov av medarbetare och vad man tror om kommande behov av medarbetare. Verkstadsinstitutionen har nu ett digert arbete framför sig att försöka tillgodose dessa behov inom ramen av skolans styrdokument.

Vidare har skolan ett problem med rekrytering. Kompetenta yrkeslärare är extremt svårt att rekrytera och licensierade nästintill omöjligt. Vi har haft ganska stor omsättning på yrkeslärare med personer från industrin som lärs upp till att vara lärare. Ofta besitter dessa personer ovärderlig verkstadskunskap och är på det sättet bra för skolan, men att läras upp till att också vara lärare och mentor är ett digert arbete som dessutom själ tid av de etablerade yrkeslärarna.

Sedan läsåret 2016/2017 träffas lärarkollegiet regelbundet för att diskutera pedagogiska frågor. Temat för varje möte, som leds av försteläraren, bestäms vissa gånger i förväg och andra gånger på plats utifrån de behov som uttrycks av lärarna. Frågor som har diskuterats under dessa möten är till exempel den roll som motivationen spelar för inläringen och hur vi individanpassar undervisningen efter den enskilda eleven.

Ett problem som har diskuterats mer och mer ofta är uppfattningen att eleverna oftare än förr ger uttryck för ett slags hjälplöshet. De kan ha svårt att spara på ett USB-minne, skapa och spara ett Worddokument, läsa en ritning eller ta ut det viktigaste ur en text.

Matematikinstitutionen genomför sedan några år tillbaka en så kallad prepkurs som gett mycket goda resultat. Där tränas eleverna i många saker som inte är direkt kopplade till just matematik: problemlösning, struktur, att övervinna psykologiska hinder kring matematik som ämne och att våga misslyckas. Kursen passar också på att fylla de kunskapsluckor som kan föreligga, till exempel vad gäller algebra och aritmetik. En idé med inspiration från matematikens prepkurs är nu att utbilda eleverna lite i hur det är att gå på gymnasiet – vilka egenskaper, strategier och kunskaper behöver de utveckla?

Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2017 - 2018

Under läsåret 2016/2017 påbörjades arbetet med att utveckla det vi kallar för *självledarskap*, ett av de tre områden som utsågs till prioriterade. Arbetet skedde delvis kollektivt där vi diskuterade frågan vid pedagogiska möten och sedan kom överens om vissa metoder som vi skulle försöka använda, men mestadels arbetade varje lärare individuellt. Läsåret 2017/2018 har det arbetet med fortsatt och är idag väl integrerat i kollegiets sätt att tänka kring sin egen och elevernas utveckling.

I begreppet *självledarskap* ligger en tanke om att utveckla elevernas egen förmåga till att ta ansvar – för sina studier, sina val och för sina liv. Att ta konsekvenserna av sina egna handlingar innebär ibland misslyckanden och bakslag, men att misslyckas, ha tråkigt och behöva kämpa är naturliga delar av ett vuxenliv. För eleverna blir det deras första steg mot att bli vuxna. Centrala frågor är: Var går gränsen mellan tillrättaläggande och engagemang? Hur lär vi dem att ta eget ansvar? Vilka kvaliteter ska de ha när de går ut om tre år?

Självledarskap bygger också på en god självkänsla. En elev som känner sig trygg och tror på sig själv, kan våga välja det okända och utvecklande, istället för att alltid ta den säkra och välbekanta vägen. Eleven med högre självkänsla jobbar med sina svagheter och vågar misslyckas, tar ansvar, prövar nytt och ställer sig bland annat frågorna: Vem är jag och vem vill jag bli? Arbetet med att utveckla självledarskap hos eleverna och hos personalen på WHG fortsätter självklart inom överskådlig framtid. Gott självledarskap är en förutsättning för att ge eleverna en utbildning av hög kvalitet, en bra start på vuxenlivet och goda möjligheter att klara sig i framtiden.

Det andra prioriterade utvecklingsområdet på Wilhelm Haglunds gymnasium under läsåret 2017/2018 har varit det ämnesöverskridande arbetet med hållbar utveckling, FN:s Sustainable Development Goals. Ett stort projekt med fokus på hållbar utveckling genomfördes i WH17 under höstterminen, där det bland annat ingick studiebesök till Tekniska muséet i Stockholm och Upplandsmuséet i Uppsala. Resultatet visades upp i en utställning med en modell av framtidens kök, historiska tillbaka blickar, berättelser om andra länders arbete med hållbar utveckling och idérika spekulationer om framtidens hållbara köksmaskiner, bland annat sådana som ska kunna användas i en framtida koloni på planeten Mars! Under höstterminen 2018 inleds nästa projekt där eleverna i WH18 ska undersöka sin egen personliga påverkan på miljön och tidigt på vårterminen 2019 startar projekt nummer tre, då årskurs två ska undersöka WHG:s och Sandviks energianvändning och planering för en hållbar framtid.

Det tredje område som prioriterades var att försöka bli en ännu mer attraktiv skola för de ungdomar som bor i Östhammars kommun. De senaste åren har cirka hälften av alla nior som börjar gymnasiet valt en skola utanför kommunen, oftast i Uppsala, och vi och Bruksgymnasiet ökade vårt samarbete, till exempel genom gemensamma annonser och gemensamma besök på grundskolorna i kommunen. För Wilhelm Haglunds gymnasium blev

resultatet lyckat: vi hade fler sökande än på många år och kunde starta höstterminen med 32 elever i WH18.

Vi arbetade medvetet med att lyfta fram de kontakter med och resor till hela världen som skolan erbjuder genom ett flertal internationella utbyten, till exempel med Storbritannien och Japan, samt utlandspraktiken i årskurs tre. Vi strävade också mot att tydliggöra de möjligheter som Sandvik som ett stort och internationellt företag erbjuder vad gäller att kunna lämna det gamla och invanda och skaffa sig nya perspektiv och kontakter.

Under läsåret genomfördes också en intervjuundersökning med skolans samtliga elever, där de fick svara på frågor som handlade om hur de hört talas om Wilhelm Haglunds gymnasium, vad som gjorde att de till slut valde skolan, vad de gillar mest med skolan och vad som skulle kunna bli bättre. Det visade sig att en överväldigande majoritet hade blivit tipsade om skolan genom kompisar och släktingar och att teknikintresse, bredden på utbildningen med många valmöjligheter samt förmåner som sommarjobb, praktik, utlands-APL och extra pengar var faktorer som avgjorde när de skulle välja. Vidare är de kunniga, engagerade, roliga, duktiga och hjälpsamma lärarna det de gillar mest på skolan, medan schemat är det de flesta önskar ska bli bättre. Elevernas bästa argument för att välja Wilhelm Haglunds gymnasium är att vi erbjuder en bred utbildning som ger möjlighet att både jobba och studera vidare. Till sist två citat från intervjuerna:

”Gillar du att resa utomlands, gillar du teknik och pilla och trixa själv eller vill du ha mer teori? Du kan få allt på WHG.”

”Man blir väldigt ”satsad på”, det känns att skolan lägger ner väldigt mycket tid och pengar på ens framtid. Alla kurserna, praktikperioderna och sommarjobben gör att man har väldigt stor chans att komma ut i arbetslivet.”

Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium

De utvecklingsområden som ska prioriteras under läsåret 2018/2019 och även på längre sikt, är i stort sett de samma som förra året. Vi anser att självledarskapet, både personalens och elevernas, är så centralt och avgörande för att vår skola och utbildning ska vara framgångsrik att vi vill fortsätta prioritera det arbetet.

Uppmuntran och förväntningar är nyckelord för utveckling av alla individer, både vuxna, barn och ungdomar. Det är viktigt att våra så kallade ”elevpulser”, möten varje vecka där vi diskuterar elever som behöver uppmärksammas, verkligen ger bra underlag och information för att känna eleven och förstå vad just denna elev behöver för att kunna utvecklas på bästa sätt utifrån sina egna förutsättningar.

I vår egen undervisning bör vi ha höga förväntningar på oss själva och eleverna. Om eleverna tycker att arbetet är jobbigt och svårt, ska vi se det som positivt och på alla sätt ge dem kraft och redskap att komma vidare. I klasserna vill vi skapa en mentalitet som säger att det är bra att ha höga ambitioner, kämpa hårt, vilja lyckas och vara duktig. Vi uppmuntrar eleverna till att ta hänsyn till sina klasskamrater och respektera de andras värderingar och ambitioner, även om de inte delas fullt ut av eleven själv. Våra kurser, ämnen och kunskaper är viktiga och värdefulla för eleverna, vår undervisning är viktig att ta del av och våra arbetsmetoder har vi valt för att vi tror att de gynnar eleverna – detta tankesätt ska genomsyra vår tid i klassrummen.

För att precisera vad vi menar med självledarskap och göra det lättare att arbeta gemensamt mot samma mål, har det tagits fram några kriterier på vad vi lägger in i begreppet ”självledarskap”. De gäller framför allt eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium:

Vad är självledarskap?

- Medvetenhet kring sin utbildning och inläring (metakognition).
- Respekt för tid.
- Eleverna tar reda på vad de missat vid frånvaro.
- Planerar för studier, APL och fritid.
- Framförhållning.
- Ställer frågor och ta hjälp.
- Tar ansvar för sina handlingar.
- Medvetenhet om hur ens handlingar påverkar andra.
- Tar ansvar för andra än sig själv – gruppmedvetenhet/aktivt vara delaktig kollektivt.
- Våga stå för sin åsikt/Civilkurage.
- Förmåga att prioritera.
- Tillämpar strategier för problemlösning.
- Självinnsikt – Studieteknik.
- Kritisk tänkande/ifrågasättande.
- Värdesätter kunskap.

Ett ämnesöverskridande arbetssätt som gynnar en helhetssyn på kunskap är också ett område som vi satsar på att arbeta vidare med under läsåret 2018/2019. Ett väl valt och väl motiverat ämnesintegrerat arbetssätt gör att eleverna kan se ett sammanhang i sina studier, tillämpa sin kunskap och kompetens på ett relevant sätt i flera olika sammanhang, ger eleven merkunskap och skapar på sikt en holistisk kunskapssyn. Att kunna generalisera sina kunskaper till olika områden gäller heller inte bara innehållet i olika kurser – förmågor som att till exempel kunna skriva bra ska också upplevas som värdefullt genom hela skolgången.

För att förbättra kvaliteten i våra befintliga ämnesintegrationer, behöver vi mer tid till att diskutera fram spännande idéer, planera samarbetsprojekt, genomföra dessa och på ett omsorgsfullt och givande sätt utvärdera våra samarbeten för att höja nivån till nästa gång. I diskussionerna kring framtida ämnesintegrationer har mer eller mindre lekfulla idéer som ”speed dating” nämnts – lärarna scannar tillsammans av respektive kursplaner och centralt innehåll för att se vilka gemensamma beröringspunkter som finns och vilka samarbeten som skulle kännas fruktbara.

Till sist fortsätter vi att utveckla ett förhållningssätt till hållbar utveckling. Läroplanens mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och att de och vi ska hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling ligger till grund då vi utökar, och förhoppningsvis förbättrar, de större ämnesöverskridande projekt på temat som vi har planerar att genomföra under läsåret. Arbetet med att medvetandegöra i vilka sammanhang det är lämpligt att lyfta fram och förtydliga hållbar utveckling fortsätter, allt från att ibland uppmärksamma en del av ett centralt innehåll i en kurs, till att arbeta med den fysiska miljön på skolan.